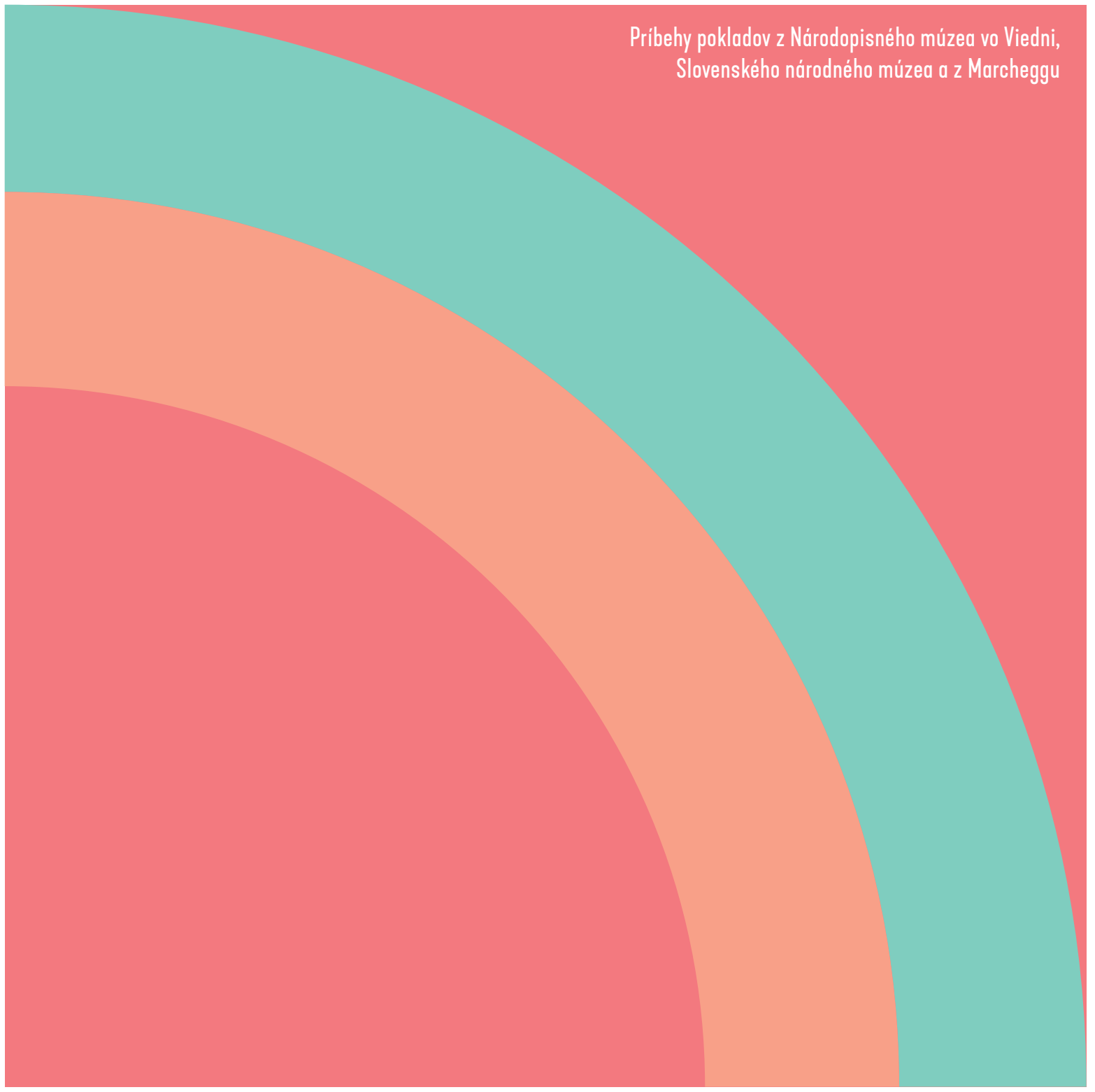

PRIPRAVIŤ SA, POKLAD, ŠTART!

Výstava
**Kaštieľ Dolná Krupá
2020**
Putovanie za hodnotami

Príbehy pokladov z Národopisného múzea vo Viedni,
Slovenského národného múzea a z Marcheggu

Vitajte v kaštieli Dolná Krupá!

Tešíme sa, že ste prijali pozvanie a vydáte sa s nami na putovanie za hodnotami. Objavte poklady a príbehy o pokladoch z Marcheggu, Národopisného múzea vo Viedni, ako aj zo Slovenského národného múzea (Historického a Hudobného múzea).

Autori nechávajú predmety vystavené v kaštieli prehovoriť. Nie je to tak, že strážcom pokladu je každý z nás?

Budeme si tykať. Vďaka tomu sa z nás stávajú spojenci.

Prajeme veľa zážitkov s výstavou v sprievode nášho magazínu.

OTVÁRACIE HODINY

utorok – piatok:
od 8.00 do 15.30 hod.
sobota – nedeľa:
podľa objednávky
(objednávanie telefonicky,
resp. mailom počas pracovných dní)
prvá nedeľa v mesiaci – vstup voľný

PREHLIADKY VÝSTAVY

vstupy v pracovné dni:
9.00; 11.00; 13.00 hod.
vstup v sobotu a nedeľu
(viazaný na objednávku)
vždy o 15.00 hod., min. 5 osôb
lektorský sprievod
v nemeckom jazyku
treba objednať vopred

Prosíme dodržiavať všetky
epidemiologické opatrenia

VSTUP IBA S RÚŠKOM!

OBJEDNÁVKY A INFORMÁCIE PRE NÁVŠTEVNÍKOV

Kaštieľ Dolná Krupá
Hlavná 572/109, 919 65 Dolná Krupá
Tel. +421 908 188 022
E-mail: alena.kratka@snm.sk;
michal.zak@snm.sk
<https://www.snm.sk/?kastiel-v-dolnej-krupaj-historia-muzea>

Pôvodné zariadenie kaštieľa v 30. rokoch 20. storočia.
Foto: archív Západoslovenského múzea v Trnave.

Pripraviť sa, poklad, štart!
2020

treasures

Poklady strednej Európy Kultúra, príroda, hudba

Slovenské národné múzeum, obec Marchegg a Národopisné múzeum vo Viedni získali finančné prostriedky z programu Interreg V-A SK-AT na realizáciu projektu Treasures. Poklady strednej Európy. Kultúra, príroda, hudba.

Strategickými partnermi schváleného projektu sú Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Trnavský samosprávny kraj na slovenskej strane a Úrad dolnorakúskej vlády – Oddelenie umenia a kultúry na strane rakúskej.

Cieľom projektu je vybudovanie trvalo udržateľnej inštitucionálnej spolupráce všetkých projektových partnerov, ktorá sa vypracuje spoločne so strategickými partnermi v oblasti kultúrneho, prírodného a hudobného bohatstva v regióne Marchfeld/Malé Karpaty.

Plánované výstupy projektu:

1. Návrh a realizácia spoločnej výstavy s názvom Pripraviť sa, poklad, štart!
Putovanie za hodnotami v Marcheggu a Dolnej Krupaj
2. Čiastočná rekonštrukcia kaštieľa Marchegg
3. Čiastočná rekonštrukcia kaštieľa Dolná Krupá a zriadenie 2 otvorených depozitárov na Bratislavskom hrade

Projekt bol navrhnutý na základe podpísania Dohody o spolupráci všetkých projektových partnerov do roku 2025, ktorá určila metodiku a obsah trvalo udržateľnej spolupráce pre ďalší rozvoj najmä kaštieľov Dolná Krupá a Marchegg, ako atraktívnych kultúrno-turistických lokalít v regióne.

Hoci sa oba regióny doteraz nepovažujú za regióny s intenzívnym cestovným ruchom, ponúkajú množstvo prírodných a kultúrnych príležitostí na aktívny oddych, turistiku a voľnočasové aktivity domáceho obyvateľstva aj hostí.

Branislav Panis
generálny riaditeľ Slovenského národného múzea

Národopisné múzeum vo Viedni

Národopisné múzeum vo Viedni s významnými zbierkami z bývalých korunných krajín habsburskej monarchie a mnohých ďalších regiónov Európy bolo založené v roku 1895. Dodnes ho vedie Národopisný spolok.

Laudongasse 15–19, 1080 Wien

T: +43 1 406 89 05

F: +43 1 408 53 42

office@volkskundemuseum.at

www.volkskundemuseum.at

Otváracie hodiny:

utorok až nedeľa od 10.00 do 17.00 hod.

štvrtok od 10.00 do 20.00 hod.

Logom múzea sa stal vták sebapoznania, ktorý bol obľúbenou alegóriou v období baroka. V súvislosti s rozvojom národopisu ako vednej disciplíny symbolizuje poznávanie a skúmanie všedného života a spoločensky relevantných tém. Je aj obrazom kritickej analýzy postoja zodpovedných dejateľov v rôznych politických systémoch.

Od roku 1917 si Národopisné múzeum vo Viedni prenájom záhradný zámoček Schönborn, ktorý naprojektoval architekt Johann Lucas von Hildebrandt. Nachádza sa v ôsmom viedenskom obvode Josefstadt. Navštevníci si budovu cenia ako oázu kultúry a gastronómie v husto zastavanom mestskom priestore.

Od roku 2013 riadi múzeum Matthias Beitl a vďaka aktívnej výstavnej a programovej činnosti sa okruh

jeho návštevníkov značne rozšíril. Rovnako sa zvýšil aj záujem o spoluprácu a realizáciu spoločných projektov zo strany ďalších inštitúcií. Prostredníctvom výchovno-vzdelávacích programov, zameraných na vybrané skupiny návštevníkov, múzeum plní aj svoju vzdelávaciu úlohu. V roku 2018 získalo Národopisné múzeum vo Viedni rakúsku Cenu múzea.

O artefakty ľudového umenia, moderné témy európskej etnológie, ako aj o barokovú budovu múzea sa zaujíma široké spektrum domácich a zahraničných návštevníkov. Príbeh vzniku a činnosti Národopisného múzea vo Viedni približuje brožúra, vydaná v troch jazykoch v rámci projektu TREASURES.

Claudia Peschel-Wacha
zastupujúca riaditeľka, manažerka projektu

Slovenské národné múzeum

SNM – HISTORICKÉ MÚZEUM

Slovenské národné múzeum – Historické múzeum spravuje bohaté zbierky historického, umeleckohistorického a numizmatického charakteru, pričom zbierka ľudového umenia je jedna z najvýznamnejších na Slovensku.

Slovenské národné múzeum – Historické múzeum sídli na Bratislavskom hrade a je významnou súčasťou špecializovaných múzei Slovenského národného múzea. Jeho základným poslaním je cieľavedomé získavanie, ochraňovanie, vedecké a odborné spracovanie a sprístupňovanie múzejných zbierok, dokladujúcich vývin spoločnosti na Slovensku od praveku po súčasnosť. Zbierky SNM – Historického múzea obsahujú vyše štvrt milióna zbierkových predmetov, z čoho takmer polovicu tvorí zbierka numizmatiky. Múzeum postupne buduje nové depozitáre, ktoré skvalitnia uchovávanie zbierkových predmetov. Dva depozitáre sa realizujú aj na Bratislavskom hrade v rámci projektu Interreg – Treasures. Oba predstavujú modernú koncepciu otvorených depozitárov, v rámci ktorej sa rozširuje priestor na sprístupnenie a bádanie zbierkových predmetov širšej verejnosti.

SNM – Historické múzeum tvoria špecializované odborné oddelenia – oddelenie starších dejín, oddelenie novších dejín, oddelenie dejín umenia, oddelenie numizmatiky, oddelenie etnografické a reštaurátorské oddelenie. Etnografické zbierky sú jednými z najvýznamnejších na Slovensku. A práve klenoty slovenského ľudového umenia zo zbierok Historického múzea sú prezentované na výstave Pripraviť sa, poklad, štart! Putovanie za hodnotami pre návštevníkov kaštielov v Marcheggu a Dolnej Krupěj.

Peter Barta

riaditeľ SNM – Historického múzea

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM
HISTORICKÉ MÚZEUM

SNM – Historické múzeum
Bratislavský hrad
810 06 Bratislava,
Slovensko
T: +421 2 204 83 110
www.snm.sk/hm

SNM – HUDBNÉ MÚZEUM

Slovenské národné múzeum – Hudobné múzeum nadobúda zbierkové predmety vypovedajúce o hudbe a hudobnom živote so vzťahom k Slovensku od stredoveku po súčasnosť a s dôrazom na osobné fondy osobností slovenského hudobného života.

Slovenské národné múzeum – Hudobné múzeum vznikalo na pôde Historického odboru múzea. Prvé zbierkové predmety spojené s dejinami hudobného života sa dostali do múzea ešte pred 2. svetovou vojnou. Významné nákupy hudobných pamiatok a historických nástrojov sa uskutočnili začiatkom 50. rokov 20. storočia. Ich výskumom, súpisom a zberom bol poverený Juraj Šimko-Juhás (hudobný historik, pedagóg a polyglot), ktorý pamiatky sústredil v kaštieli v Dolnej Krupěj, v lokalite spojenej s beethovenovskou tradíciou. Venoval sa aj súpisu významných akvizícií zo skanfiškovaných šľachtických a cirkevných majetkov po 2. svetovej vojne. V tom čase sa usiloval o zriadenie Slovenského hudobného múzea v objekte kaštiela, avšak bez výsledku. Až v roku 1965 vzniklo Hudobné oddelenie vtedajšieho Historického ústavu SNM. Do zbierkového fondu múzea sa postupne dostal aj vedecký a umelecko-historicky cenný materiál, ktorý sa od roku 1921 sústreďoval v hudobno-historickom archíve Hudobnovedného seminára Univerzity Komenského. Neskôr tiež vzácne pamiatky spočiatku tezaurované v Ústave hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied.

Riaditeľstvo múzea s odbornými oddeleniami sídli v Bratislave. Do jeho správy patrí tiež areál kaštiela Dolná Krupá, kde je situovaný aj depozitár s bohatým zbierkovým fondom (viac ako 135 000 jednotiek – hudobné nástroje, fonotéka a hudobné pamiatky archívnej povahy).

Edita Bugalová

riaditeľka SNM – Hudobného múzea

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM
HUDBNÉ MÚZEUM

SNM – Hudobné múzeum
919 65 Dolná Krupá, Slovensko
+421 33 24 531 31
+421 908 188 022
www.snm.sk/kdk

Marchegg, obec so štatútom mesta

Kráľovské mesto a raj bocianov – Marchegg s impozantným opevnením založil kráľ Přemysl Otakar II. v roku 1268. Kaštieľ, ako súčasť tohto opevnenia, zohrával v minulosti, ako aj v súčasnosti dôležitú úlohu.

Marchegg leží pri rieke Morave v blízkosti slovenských hraníc a je súčasťou regiónov Marchfeld a Weinviertel. S rozlohou 45,58 km² a 2 960 obyvateľmi patrí k stredne veľkým obciam Rakúska. Od roku 2008 Marchegg spravuje starosta Gernot Haupt. Ide o najväčšie mesto založené českým kráľom Přemyslom Otakárom II.

Architektonický vzhľad kaštieľa, ktorý bol pôvodne postavený ako hrad a opevnený proti nepriateľom, sa počas stáročí menil. Dnes poznáme jeho barokovú podobu. Od roku 1953 je kaštieľ majetkom obce Marchegg ako jeho hlavná turistická atrakcia. Aj ďalšie zachované kultúrne pamiatky svedčia o historickom význame mesta. Okrem panského sídla, kaštieľa a jeho prísluších budov, sa z väčšej časti zachovali stredoveké mestské múry

a dve pôvodné mestské brány: „Wienertor“ a „Ungartor“.

V okolí sa nachádzajú divoké lužné lesy Moravy, ktoré sú domovom jedinečnej fauny a flóry. Dynamikou tečúcich riek a ich pravidelnou záplavovou činnosťou vznikol životný priestor pre vzácne a ohrozené živočíšne a rastlinné druhy.

Oblasť je rajom aj pre bociana bieleho. V bezprostrednej blízkosti kaštieľa, v prírodnej chránenej oblasti Dolné Moravské luhy, sa nachádza najväčšia stromová kolónia bocianov v strednej Európe, ktorá každoročne pritiahne množstvo pozorovateľov a obdivovateľov.

Felix Reinicke
Obec Marchegg

Putovanie za hodnotami

Pripraviť sa, poklad, štart!

Čože je to za poklad, ktorý sa skrýva na konci dúhy? Dá mi moc a bohatstvo?

Kto určí jeho hodnotu? Bude sa jeho

hodnota

meniť

v priebehu

času?

Týmito a podobnými otázkami sa zaoberá putovná výstava „Pripraviť sa, poklad, štart! Putovanie za hodnotami“. Vychádza z predstavy trblietajúceho sa zlatého pokladu na konci dúhy a kriticky nazerá na poklad ako hodnotu. Spochybni kliše, ktoré sa s pojmom poklad spája, ponúkne iný pohľad a priradí význam malým, osobným, každodenným a možno už zabudnutým predmetom.

Aby sa vec stala pokladom, nemusí byť zo zlata. Záleží na tom, aké hodnoty jej prisúdime a aký k nej máme osobný vzťah. Aj o výnimočné zručnosti, ktoré máme, sa musíme starať ako o poklady. Rovnako životné prostredie a naše okolie sú významnými hodnotami. Ako sa zvykne hovoriť, poklad je tiež všetko, čo nám pomáha udržať si zdravie. A čo nás čas? Nie je nakoniec práve čas, ktorý tu na svete máme, tým najväčším pokladom?

Cieľom výstavy je prostredníctvom rôznych hypotéz pátrať po hodnotách, ktoré povyšujú veci na poklady, ako aj hľadanie subjektu, ktorý riadi tento proces v nás samých.

Pri takomto pátraní neexistujú správne či nesprávne odpovede a úvahy. Kurátorky a kurátori z troch múzeí vybrali poklady zo zbierkových fondov, uložené v depozitároch, ktoré sú nositeľmi informácií, prekvapení a nútia návštevníkov premýšľať. Začína sa analýza pojmu poklad.

Okrem špecifik jednotlivých pokladov, je základnou myšlienkou výstavy aj symbolický i reálny motív prekračovania hraníc. Zohľadňuje obe miesta, kde je putovná výstava inštalovaná – Marchegg, aj Dolnú Krupú a zároveň ukazuje aj prístup prekročenia hraníc klasického priestoru výstavy. Výstavné priestory kedysi obývaných kaštieľov ukrývajú nielen príbehy svojich obyvateľov, ale aj vlastnú históriu – architektúru a stopy majiteľov. Tvoria súčasť výstavy tak, ako okolitý park s množstvom stromov a rastlín.

Prierezová výstava predstaví obe obce a ich kultúrnu krajinu. Prevedie návštevníkov jedinečnými zámockými záhradami, ukáže základy a fasády budov, enfilády, scénograficky rozvrhnuté výstavné objekty a poodhalí tajomstvá zamknutých dverí.

Kurátori spoločne s miestnymi obyvateľmi a návštevníkmi sa stanú hovorcami príbehov. Pretože znalcami pokladov sme nakoniec my všetci, môžeme byť všetci zároveň aj ich tvorcami. Odstránením bariér sa klenotnice s pokladmi naplnia individuálnymi spomienkami, príbehmi, pamiatkami, nezabudnuteľnými stretnutiami a vedomím o význame kultúrnych a prírodných zdrojov.

Christine Haupt-Stummer
section.a

de bolo, tam bolo...

Bol raz jeden starý muž. Žil celkom sám v lese v malej chatrči a bol veľmi, veľmi nešťastný. Každý deň sedel na lavičke a zízal doprázdna. Nepočul vtáčí spev, nevnímal vietor, ktorý sa hral s listami stromov, necítil slnečné teplo na pokožke či korenistú vôňu jedľového lesa. Nevidel lesné zvieratá vychádzať z lesa, hoci často prichádzali až do jeho blízkosti.

Celý deň sedel so zvesenou hlavou a rozmýšľal. Rozmýšľal stále len o jednej veci. Nevedel pochopiť, prečo sa nesplnila veštba krásnej víly, o ktorej mu často rozprávala mama.

Kedysi dávno, uprostred lesného jazera, v starom vodnom hrade, presne v hodine jeho narodenia sa mu pri kolíske zjavila víla. Mama si spomínala naj jej krásne dlhé vlasy, jemné a lesklé ako pavučiny trblietajúce sa v slnečných lúčoch. Úsmevom, ktorý sa jej zjavil na perách, okamžite očarila každého človeka, muža i ženu. Jej slová si starý pán zapamätal celkom presne. Nečudo, keď mu ich mama opakovala po celý čas, kým žila. "Na konci dúhy nájdeš poklad", povedala víla dieťaťu a zmizla.

Keď starý pán vyrástol, vybral sa do sveta poklad hľadať. Cestoval z jednej krajiny do druhej, v baniach hľadal drahé kamene, v riekach zlato. Potápal sa na dno morí a prehľadával vraky lodí. Žil búrlivý, dobrodružný život, plný netrpezlivosti a žiadostivej túžby. Poklad však nevedel nájsť. Za ten čas prišiel o celé svoje dedičstvo a ostal chudobný, ako kostolná myš. Krásny vodný hrad, o ktorý sa nestaral, totiž zdedil mladší brat.

„Na konci dúhy, taký nezmysel!“, mrmlal si mrzuto celé dni, až pokým si neľahol spať do svojej chatrče.

A tak mu ubiehal deň za dňom, až raz... Zrazu po dlhých dažďoch, jedného dňa vykuklo spoza oblakov slnko. Starý muž opäť sedel pred chatrčou a so sklonenou hlavou nohou nahnevane gniavil kvetinu pred sebou. Zrazu sa zľakol. Obloha sa rozjasnila a vtedy to zbadal.

Nad lesom sa objavila obrovská dúha. Siahala vysoko, až k vrcholom stromov. Bola to dúha v nádherných farbách, tak krásna, akú nikdy predtým nevidel. Starý muž zbadal, že sedí priamo na konci dúhy. Vtedy ho osvietilo. Uvedomil si, že poklad na konci dúhy je on sám. Rozplakal sa, zašiel do chatrče, kde plakal tri dni a tri noci.

Keď konečne vyšiel, hlboko sa nadýchol a cítil, ako sa mu do tela vracia život. Cítil, že omladol o celé desaťročia. Na zemi pred sebou zbadal chrobáčka, ako leží na chrbte a nemôže vstať. Starý muž sa zohol a opatrne postavil chrobáka na nohy. Pozrel hore a zistil, že obloha je úplne modrá.

Vtedy pochopil, aký dlhý a šťastný život má ešte pred sebou.

STARÝ SEVERSKÝ PRÍBEH O POKLADE

Čo sme sa z múdrych kníh dozvedeli o dúhe

Claudia Peschel-Wacha
Národopisné múzeum vo Viedni

Pás sveta v tvare oblúka, ktorý sa objavuje na slnečnej oblohe po daždi, nás dlhá fascinovať nielen ako optický jav. Všade na svete existuje o tomto farebnom zrkadlení vzduchu množstvo rôznych mýtov. Legendy o dúhe vznikajú samostatne v rôznych kútach sveta. Ako je tomu v Európe?

Symbolický výklad dúhy je známy už zo Starého zákona. Po potope sveta uzavrel Boh s Noemom a s celým ľudským pokolením zmluvu. Na znak mieru potom vytvoril v oblakoch dúhu.

Rimania a Gréci mali mystickú predstavu, že dúha je kruh na oblohe. Podľa ich viery vytvárala most medzi svetom bohov a ľudí. V kresťanskom umení sa tento farebný výjav na oblohe spája s Kristom alebo Máriou. Dúha, na ktorej trónia, zdôrazňuje ich svätosť.

V európskych príbehoch sa dúha často spája s nájdením pokladu. Predstava o poklade na konci dúhy pravdepodobne vznikla tak, že po silných lejakoch sa objavili historické mince.

Ak sa na konci dúhy podržal klobúk, naplnil sa zlatom. Takto to poznáme z Tirolska. Alebo na mieste, kde sa dúha dotkne zeme, majú sa zjaviť malé zlaté misky. Kto sa z nich napije, nájde šťastie, požehnanie a zdravie, ako sa traduje v Bavorsku.

V írskej mytológii stráži poklad na konci dúhy škriatok. Je to chamtivý mrzút – lepríkón. Jeho príbeh o hrnci zlata je veľmi rozšírený.

V súčasnosti sa mytologické podobenstvo o dúhe, ktorá vedie k pokladu, používa ako synonymum pre hľadanie vlastného šťastia. A cesta za šťastím väčšinou nie je rovná. Človek často musí prejsť veľmi dlhú cestu, aby zistil, že za svoje vlastné šťastie je zodpovedný sám.

7 predmetov putuje za hodnotami

Christine Haupt-Stummer
section.a

Sedem predmetov sa raz vydalo na cestu. Každý samostatne – stojan na hodinky, črpák, truhlica na poklad, džbán, britevník, pasca na myši a maľba na skle Sedembolestnej Panny Márie šaštínskej. Všetci siedmi nemôžu byť viac rozdielni, ale predsa ich niečo spája: hľadanie samých seba, skutočného pokladu v ich najhlbšom vnútri. Niektoré predmety prebehla doba a stratili svoj význam. Iné sa prestali používať ako samozrejmosť a boli odložené bokom. Ďalšie sa stratili, upadli do zabudnutia a zahalilo ich tajomstvo. Predmety zmikli.

Akoby zázrakom boli zrazu všetky opäť nájdené, ošetrené, zabalené a uložené do regálov medzi múzejné zbierky, čím získali nový domov. Potom nastal čas, keď všetkých sedem predmetov vybrali ako účinkujúcich v zaujímavom príbehu pre zvedavé publikum. A tak sa dostali v rovnaký čas na to isté miesto, do kaštiela. Čerstvo vyčistené, vyleštené a hrdo vystavené. Na vyvýšenom podstavci, chránené sklom, každý sám za seba – hviezdy vo svetle rámp. Aranžované na malých pódiách opäť pocítili svoju silu a krásu. Uživali si pohľady ľudí, rozprávali im príbehy svojho života a ľudia počúvali.

Keď sa zotmelo a priestory kaštiela opustili poslední návštevníci, začalo sa sedem predmetov rozprávať o novej

skúsenosti – rozhovore s ľuďmi. Ako v kontakte s nimi našli opäť svoje základné črty a vlastnosti. Keď stojan na hodinky spomínal na debatu o vlastnej pominuteľnosti, súčasne opisoval pocit šťastia, ktorý v sebe znovu objavil, Sedembolestná Mária vedela prvá, o čom hovorí. Rozpamätala sa na svoju zvláštnu silu potom, ako jej jedna z návštevníčok pripísala ochranné schopnosti.

Oba predmety sa okamžite rozžiarili, lebo pochopili, v čom je ich vnútorný poklad. Horúčkovitá vrava trvala až do skorých ranných hodín. Každý z predmetov spoznal opäť svoj význam. Vo vlastnom vnútri našiel novú jedinečnú hodnotu.

Po určitej dobe bolo jasné, že sedem predmetov neostane v kaštieli naveky. Premýšľali a rozhodli sa, že si ešte vychutnajú zvyšný spoločný čas tu a teraz. Ich sila a radosť

Predmety na cestách

sa tak nespojila len s určitým miestom. Vedeli, že ich majú v sebe, vo vnútri. Ak sa raz rozdelia, každý predmet si vezme novú energiu so sebou.

Črpák

Bačovia ma vyrezali v dedine Priechod pri Banskej Bystrici zo špeciálneho jedľového dreva. Nevieť si vôbec spomenúť, či zo mňa niekedy pili kyslé mlieko. A navyše som hviezda! V múzeu som od roku 1931 a často ma fotografovali profesionálni fotografi.

Truhlica

To, čo skrývam, ostáva tajomstvom! Umelecký zámočník ma zhotovil v 17. storočí a dal mi špeciálnu zámku so západkou, ktorá dodnes bezchybne funguje. Manželia Hirtovci z Bad Gasteinu ma darovali Národopisnému múzeu vo Viedni. Už dlho bývam v depozitári. Teraz sa však opäť niečo deje! Špeciálne ma vyčistili, zreštaurovali a vďaka tejto výstave som opäť na cestách!

Britevník

Mám za sebou burlivé časy! Počas 1. svetovej vojny som bol v zajatí na Sibíri. Mój majiteľ Michal Labuda do mňa vyrýl láskyplnú spomienku na svoju rodinu. Po vojne som sa nepoškodený vrátil spolu s Michalom späť na Slovensko. Pre jeho potomkov som sa ale stal nepotrebným. Predali ma do starozitníctva. V roku 1990 ma získalo Slovenské národné múzeum za 400 československých korún. Predstavte si, že vtedy sa za túto cenu dalo ešte kúpiť 200 litrov mlieka!

Džbán s bocianom

Pili zo mňa víno, vodu a pivo! Vytvorili ma habáni, niekedy medzi rokmi 1710 a 1720, na území dnešného západného Slovenska. Neskôr som bol v zbierke Friedricha Sternsteina v dnešnom Rožmberku nad Vltavou a v roku 1904 ma predali Národopisnému múzeu vo Viedni za 40 korún. Dnes by to už bolo skôr 200 EUR! V 60. rokoch 20. storočia som sa presťahoval do zámku v Kittsee. Teraz bývam vo veľkom múzejnom depozitári v prístave Freudenu, v regáli s keramikou K3. V súčasnosti na výstave sa konečne môžem nadýchať čerstvého vzduchu!

Dúhová rodina

Katharina Richter-Kovarik
Národopisné múzeum vo Viedni

Christine Haupt-Stummer, Viktoria Pontani
section.a

Beatrice Jaschke
purpurkultur

Pasca na myši

Myši boli moja špecialita! Pre svojich majiteľov som odvieďla kus dobrej práce. Začiatkom 20. storočia ma zhotovil Štefan Hrtánek v severozápadnom regióne Slovenska v dedinke Kotešová. Dedina je známa drotárskym remeslom. V roku 1958 ma predali Slovenskému národnému múzeu len za osem korún! Dnes na výstave zažívam svoje druhé vystúpenie. Tu ma považujú za poklad.

Stojan na hodinky

Som jedinečný! Pred 270 rokmi ma vyrezali v Salzburgu. Mojou pôvodnou úlohou bolo cez noc strážiť vzácne vreckové hodinky, hoci vôbec neviem, komu pôvodne patrili. Jedného dňa som sa dostal do Salzburgu, do zbierky Otta Schwarza, ktorý ma v roku 1943 predal do Viedne Národopisnému múzeu. Prečo? Ešte dnes sa touto otázkou zaoberajú historici, ktorí skúmajú môj pôvod. Bezpečné miesto mám v depozitári, v kóji 41, v bývalom protiletectvom kryte. Nikdy predtým ma nevystavili, ale teraz som súčasťou cesty za poznávaním hodnôt!

Maľba na skle

Ja by som mohla rozprávať o svete, ktorého veľký kus som prešla. V 19. storočí ma namaloval Ferdinand Salzmann priamo na sklo v dielni v Slovenskom Grabe. Mala som miesto na rodinnom oltári v nejakej domácnosti. Potom sa začala moja cesta: najskôr som sa dostala do Krajinského depozitu v Bratislave, neskôr v rámci rôznych výstav dokonca až do Francúzska, Švédska, Nemecka, Rakúska a Japonska. Ak práve nie som na cestách, bývam v prekrásnom depozitári na Bratislavskom hrade. Mám stále pozoruhodný vzhľad. Farby a lesk sa priliš nezmenili, stačilo menšie ošetrovanie zo strany odborníčky.

Oblíbené predmety z depozitára

Čo nám budú rozprávať?

V múzejnom depozitári sa nazbiera množstvo rôznych predmetov. Niektoré sa nikdy nedostanú na verejnosť, iné majú šťastie, že sa stanú hviezdami výstav. Aspoň na chvíľu.

Pracovníci z troch partnerských múzeí tu predstavia svoje najobľúbenejšie predmety.

Škatuľa s testamentom

papier, lepenka
tlačené, písané, fotografované
1982
Rakúsko, pravdepodobne Viedeň

28. júla 1982 potvrdil vtedajší riaditeľ Národopisného múzea prevzatie škatule s neznámym obsahom do múzejnej zbierky. Podľa anonymného listu malo ísť o zvukové záznamy, listiny, ručne vyrobené predmety, fotografie, listy, vzácne nálezy a starú modrú upomienkovú dáždičku. Škatuľa sa však smie otvoriť až po uplynutí 100 rokov, a vtedy prípadne aj zverejniť jej obsah. Čo v nej asi môže byť?

Matthias Beitzl
Národopisné múzeum Viedeň

Zvonce

Pastieri podnikli výrobu nielen pastierskych pišťal, dvojačiek, fujár a trombít, ale aj malých liatych a plechových zvoncov rôznych tvarov. Vešanie zvoncov na zvieratá malo funkciu rituálnu (odháňanie zlých síl), aj praktickú (zvuková informácia pre pastiera). Neskôr sa pridružil aj hudobný význam. Pastieri hovoria, že zvonce na ovciach tvoria symfóniu.

Liaty zvonec pre ovcu s remencom a prackou a Plechový zvonec čakvársky s remencom a prackou
masadz, plech, koža, niť
odlievanie, brúsenie, oblenie, nitovanie, vypálenie, tepanie, šitie
okolo 1900
Slovensko, Rimavská Sobota

Edita Bugalová
SNM – Hudobné múzeum

keramika, fajansa
točené na kruhu, glazované, maľované
1687
Rakúsko, Gmunden

Džbán s cínovým vekom

Tento nenápadný malý džbán patrí do zbierky Národopisného múzea vo Viedni od roku 1911. Zobrazuje polopostavu modliaceho sa kapucinského kazateľa Marca d'Aviana, ktorý zohral dôležitú úlohu počas druhého tureckého obliehania Viedne v roku 1683. Džbán vyrobili o štyri roky neskôr. Až v rámci špecializovanej výskumnej štúdie o starej gmundenskej fajanse sa zistilo, že ide o najstaršiu doteraz známu fajansovú nádobu z Gmundenu.

Claudia Peschel-Wacha

Národopisné múzeum vo Viedni

Kôrová basa

Jan Littva a Ladislav Lupták, 1967

drevo, kov

hobľovanie, dlabanie, vypaľovanie

Slovensko, Liptovské Sliače

Postup výroby nástroja zachytil filmový dokument v roku 1967. Výrobcovia zhotovili kostru – dve rovné dosky spojili na bokoch drevenými trámikmi (v spodnej časti s bodcom), na ktoré pribili kôru ako náhradu lubov. Pod vrchnú dosku na tri drôtky upevnili postrihané kúsky husieho brka, ktoré mali pri hre rezonovať o vrchnú dosku. Struny vyrobené z čriev zvierat sa počas filmovania trhali, preto ich zamenili za kovové, ktoré tam ostali doteraz.

Peter Jantoščíak

SNM – Hudobné múzeum

„Som Henrieta Brunsviková, dcéra grófa Jozefa Brunsvika, majiteľa nášho panstva v Dolnej Krupěj. Mám trinásť rokov a veľmi ráda kreslím.“ Deväť kresieb komtesy Henriety z rokov 1800 – 1801 sa našlo na povale starého dedinského domu v roku 2009. Z pôvodného inventára kaštieľa sa pre múzeum nezachovalo takmer nič. Tento vzácny nález nám sprítomňuje časy zašlej slávy kaštieľa, ktorý začiatkom 19. storočia navštevoval aj Ludwig van Beethoven.

Portrét

Henrieta Brunsviková, 1801

papier

kombinovaná technika

Slovensko, Dolná Krupá

Alena Krátka

SNM – Hudobné múzeum

Parta

textil, bižutéria
šitie, aplikácia
začiatok 20. storočia
Slovensko, Veľký Lom

Súčasťou sviatočnej a obradovej úpravy hlavy dospelých dievčat a ich znakom bola ozdobná čelenka – parta. Pôvodné kovové čelenky neskôr nahradili čelenky z papiera pokryté textilom, ktoré pretrvali až do začiatku 20. storočia. Najdlhšie sa udržali v odevu nevesty (doplnené zeleným venčekom). Koncom 19. storočia partu v mnohých oblastiach nahradil veniec. Party sa predávali na jarmokoch. Vyrábali ich v kláštoroch alebo šikovné ženy na dedinách.

Jasna Gaburová

SNM – Historické múzeum

Panna Mária Starohorská procesiová

lipové drevo

vyrezávané, s polychrómiou

18. storočie

stredné Slovensko

Monumentálnu sochu Panny Márie získalo SNM – Historické múzeum do svojich zbierok v roku 1994. Podľa postoja a výrazu je možné zaradiť ju do ikonografického okruhu Panny Márie zo Starých Hôr (známe stredoslovenské pútnicke miesta od konca 15. storočia). Patrí k „oblekacím“ Madonám, ktoré dopĺňali textilné rúcha v liturgických farbách a nosili sa najmä pri procesiách. Na Slovensku je táto socha Panny Márie svojím typom a stvárnením jedinečná.

Magdaléna Mrázová

SNM – Historické múzeum

Korzetová sukňa

lanové vlákno, zamat, tkanina
aplikované, apretované, plisované
20. storočie

Rakúsko, Bregenzerwald

Výroba ženského kroja z regiónu Bregenzerwald si vyžaduje veľkú zručnosť. Každý výrobok je unikát a je prispôsobený svojej nositeľke. Lanová tkanina korzetových šiat získava po zafarbení apretáciu z odpadu z kože, oxidu železitého, uhličitanu sodného a lepidla. Aby sa látka leskla, bola mechanicky vyhladená. Plisovací stroj ju nakoniec umelo nariasil. Kroj z regiónu Bregenzerwald je nákladný a prispieva k formovaniu identity.

Kathrin Pallestrang

Národopisné múzeum vo Viedni

Pamätník

koža, lepenka, textil, zlatá fólia, kov, papier, sušené kvety, kostra dubového listu

razené, zlatá orieзка, ručné písmo, kresba ceruzkou, gvaš

1837 – 1879

Rakúsko, Viedeň a Marchegg

Všetky listy zozbierané do tejto kazety v tvare knihy s označením „Album“ boli napísané ako gesto priateľstva a náklonnosti, aj ako prosba o večnú spomienku. Verše a venovania, ktoré napísal a ilustroval sám autor alebo autorka, boli určené majiteľke albumu. Záznamy vyhotovili vo Viedni a Marcheggu. Mená Ruthner a Kleiner sa ešte v roku 1848 vyskytovali medzi zamestnancami kaštieľa v Marcheggu.

Nora Witzmann

Národopisné múzeum vo Viedni

Lopta

mechúr z ošípanej

preplachované, nafúknuté, vysušené

2019

Rakúsko, Dolné Rakúsko

Mechúry zvierat sú aj v súčasnosti základným materiálom pri výrobe fólii na pečenie, tienidiel na lampy a bubnov. Pramene zo 14. storočia dokazujú, že boli obľúbené aj ako hračka. Ešte v 50. rokoch 20. storočia hrávali deti na vidieku futbal s nafúknutým močovým mechúrom z ošípanej. Profesionálne futbalové lopty sa dlho vyrábali z močového mechúra ošípanej, ktorý bol potiahnutý kožou. Tento mechúr sa využíva ako názorná pomôcka pri prezentácii historických detských hier v Národopisnom múzeu.

Katharina Richter-Kovarik

Národopisné múzeum vo Viedni

Nech predmety prehovorja

Koláž citátov z textov výstavy

Keď predmety prelomia ticho a začnú hovoriť, chcú sa s tebou rozprávať.

Vtedy počúvaj, sú to zriedkavé momenty.

Písmovka

Naše vzájomné prepojenie je často silnejšie, ako si myslíme. Som tým, čo reprezentuješ. Uchováme tvoje príbehy. Vďaka našim spoločným zážitkom sme ja a ty jedineční. Keď tu raz nebudeš, budeme o tebe rozprávať iným. Mój moment je твоjím zdrojom pocitov, príbehov a spomienok.

Ostanem zachovaný v tvojej blízkosti.

Hlinená urna v tvare hlavy

V súčasnosti sa veľa hovorí o ochrane. Čaká ťa budúcnosť, ako nikdy predtým. Preto si musíš byť istý, že ju zažiješ. Musíš? Nosím v sebe tvoje starosti aj tvoju vďačnosť. Nemohol som ťa vždy ochraňovať. Dôležité je, že mi dôveruješ. Len vtedy ti môžem pomôcť.

Spolu vytvárame bezpečie.

Katinka Bati Narodová nízam vo Viedni. Dávanie Hrupe-Slunne, serbina a vopas abum-Slunne serbina a

Štipec na pupočnú šnúru

Tvoje bytie je tu a teraz.

Prídeš na svet a hneď sa učíš. Všetko, čo máš spoznávať, sa ti najskôr zdá nekonečné. Skôr, než začne tvoj „skutočný“ život, hráš sa na život s nami.. Tak rýchlo si vyrástol, ja nie. Smrť je rovnakou súčasťou tvojho bytia, ako jeho začiatok. Spomienka na tvoj spoločný život s ostatnými, tvojimi najbližšími, však zostáva.

Fľaša s dreveným vkladáním

Čo zostane po tebe? Jedno je isté – kopa vecí. Vytvoril si nás. Na tejto ceste mnohé veci skúšaš, odmietaš a nachádzaš. Vďaka tebe sme sa stali jedinečnými, krásnymi a užitočnými. Zdokonaľujú nás a nahrádzajú. Uchováme tvoje vedomosti. Je na tebe, koľko vedomostí o nás odovzdáš ďalej.

Sme tvojou súčasťou.

Blancier

V dnešnom materiálnom svete sa snažíme o to, aby nás opäť spoznali. Za prvým dojmom sa často ukrýva kvalita jednoduchosti. Všetky sme výsledkami pokroku a ako také môžeme hovoriť o poznani, strate, ilúzií a opätovnom objavení. Natíska sa aj otázka o význame hodnôt.

Čo je vlastne hodnotné?

Kožené nohavice

V našich spoločných dejinách sa stále opakuje, že nás často používate na politické účely. Hodnotíte nás. Ale my sme len my. Ako symboly vám sprostredkováme vašu príslušnosť, oporu a istotu. Pretože nemôžeme hovoriť, často sa stávame nástrojom vašej ideológie.

Zaobchádzaj starostlivo s mocou, ktorú nad nami máš.

Čo všetko môžeme objaviť na tak jedinečnom mieste, akým je Dolná Krupá! Kaštieľ a jeho park zažili počas svojej histórie množstvo kultúrnych vrcholov. Celé okolie nám ich dodnes pripomína, až sa nestačíme diviť. Dolná Krupá, známa ako dedina hudby a ruží, svojich 7 divov má.

Príbehy pokladov z Dolnej Krupej

1. KAŠTIEĽ V DOLNEJ KRUPEJ

kolorovaná litografia (polovica 19. storočia)

Hermína Choteková, vnučka Jozefa Brunsvika, je autorkou kresby dolnokrupského kaštieľa. Venovala ju starej mame Márii Anne, ktorá dala obrázok vytlačiť v dielni viedenského tlačiaru Jánoša Rauha. Práve tu v Dolnej Krupej 29-ročná Hermína ako nevesta prisahala v máji 1844 vernosť rovnako starému ženichovi Franzovi Folliot-Creneville Poutet. O tri roky sa kaštieľ stal rodiskom ich prvorodeného syna Viktora.

Obrazáreň

(17./18. – 20. storočie)

Súčasťou kaštieľa v Dolnej Krupej bola v minulosti aj obrazová galéria, súkromná zbierka obrazov, ktorú budovali členovia rodov Brunsvik a Chotek počas celej existencie sídla. Táto galéria sa do konca 19. storočia vykrýštalizovala na reprezentatívnu rozsiahlu zbierku európskej maľby na území dnešného Slovenska. V publikácii Malokarpatské pamiatky (1882) autor Pavol Jedlička uverejnil súpis 157 obrazov. Po konfiškácii grófskych majetkov v roku 1945 sa táto i ďalšie zbierky, ako aj ostatné zariadenie kaštieľa, roztratil. Dnes sa z nich zachovalo iba torzo, čiastočne uchované na Slovensku, ale aj v zahraničí.

2. KAŠTIEĽSKY PARK

národná kultúrna pamiatka, dnes má rozlohu 17 ha

V rokoch 1813 – 1819 vybudoval v modernom anglickom štýle prírodno-krajinársky celok belgický záhradný architekt Henrich Nebbien. V parku vytvoril sedem pahorkov, aby tak trochu symbolizoval večné mesto Rím. O symboly v tomto prostredí nebola núdza. Námestíčko vytvorené z trojcestia nazvali Delta, ďalšie zasvätili bohyni Minerve, aj Múzy si tu našli svoje posedenie. Ba čo viac, vily mali vlastnú snehovňu, najády dokonca sochu. Trónili tu aj ďalší antickí bážikovia: Psyché, Tellus. Mysleli však aj na svojich blízkych, tak živých ako aj zomrelých. Po nebohej dcérke Alojzii nazvali Lujzin ostrov. Gróf rád chodil do svojho Jozefavho hája, synovi Augustovi patril jeden z pahorkov, synovec Ernest mal tiež vlastné miestečko.

Grotta

umelá jaskyňa (1813 – 1819)

Umelé jaskyne boli v tom čase obľúbeným doplnkom anglických parkov. Vytvárali nielen ilúziu tajomna, ale v horúcom lete prinášali aj možnosť schladiť rozpálené (možno aj roztúžené) telá. Táto jaskyňa spoluvytvárala aj domyselný vodný systém. Nad ňou sa rozprestieralo jazero nazvané Rybník. Cez pôvabný vodopád doň vtekala voda z vyššie položeného Pstruhového jazierka, ktoré naplňali potrubím zo vzdialenejších artézskych studní. Studne boli zároveň zdrojom vody pre zásobovanie kaštieľa. Keď sa letné horúčavy vyšplhali poriadne vysoko, tak zvýšili prítok, voda z Rybníka zaplavila dno jaskyne a bosé kontesy sa v nej smeli čľapkať.

Obelisk

(po 1827)

Obelisky patria k najstarším starovekým symbolom, rezonoval v nich oslavný význam moci, jasú a sily myslenia. Pôvodné obelisky zo starého Egypta sa vztýčovali vo viacerých európskych mestách, mimo riadnej pozornosti sa tieto stĺpy tešili začiatkom 19. storočia. Obelisk v parku s nápisom KRUPANSKÝ GRÓF JOZEF BRUNSVIK, KRAJINSKÝ SUDCA, MŮDRY KREŠTAN má pripomínať silu osobnosti majiteľa panstva.

Sekvojovec mamutí

(1863 – 1870)

Pri narodení každého zo svojich štyroch detí nechal Rudolf I. Chotek vysadiť sekvojovec mamutí. Zostal nám iba jeden a chránime si ho.

3. KOSTOL SV. ONDREJA

(1807 – 1811)

Na mieste staršieho gotického kostola nechal solventný investor Jozef Brunsvik postaviť priestraný kostol v modernom klasicistickom štýle, pod ktorým umiestnili rodinnú hrobku, kde aj sám odpočíva od roku 1827. Neskôr (1837) nechala vdova Mária Anna v lodi kostola vybudovať symbolický sarkofág, ktorého autorom je rimavskosobotský rodák, sochár Štefan Ferenczy (1792 – 1856). Umelec v Dolnej Krupej veru nezaháľal, keďže vytvoril aj sochu sv. Anny (1835). Nápis na podstavci vyjadruje hlbokú náboženskú vieru vdovy Márie Anny. Ľudovo sa soche umiestnenej v parku hovorí Madona, aj keď na rukách drží svojho vnúčika....

Oltárny obraz

[1813]

Obraz ukrižovaného Krista je dielom slovinského maliara Franza Kauciga (1755 – 1828) a dnes je súčasťou hlavného oltára kostola. Pôvodne bol však umiestnený v kaštieľskej kaplnke, z ktorej počas necitlivej rekonštrukcie stavebnej pamiatky v 70. rokoch 20. storočia vznikla obyčajná kancelária. Miestnosť so stropnou freskou znázorňujúcou Duchu Svätého v tvare holubice však stále treplivo čaká, kým sa raz vráti do pôvodného stavu.

4. MAUZÓLEUM (1892 – 1895)

Vnuk Jozefa Brunsvika, Rudolf I. Chotek, miloval svoju manželku Máriu Khevenhüler-Metsch, prežili 30 rokov spoločného života. Keď ako 54-ročná zomrela, rozhodol sa vdovec postaviť na jej počesť mauzóleum, v ktorom naveky spočinie. Stavbu v neorenesančnom štýle ukončili v roku 1895. Do mauzólea uložili aj pozostatky dcéry Anny, ktorá zomrela ako 16-ročná. V roku 1903 doň pochovali aj Rudolfa I. Do podzemia mauzólea na večný odpočinok ukladali postupne aj ďalších z členov rodiny: súrodencov Rudolfa II. (1921), Gabrielu, vyd. Schönborn (1933) a Máriu Henrietu (1946).

5. KAŠTIEĽSKE DIVADLO (1800? – 1937)

Usŕahtilá zábava a vzťah k umeniu boli súčasťou spoločenského života šľachty. Patrilo k nim aj predvádzanie divadelných hier, živých obrazov, pantomím. V roku 1806 požiadal gróf Brunsvik Ludwiga van Beethovena o skomponovanie hudby k pantomimickému predstaveniu. Zamietavú odpoveď skladateľa, zdôvodnenú krátkosťou času a chorobou, sa Brunsvikovci dozvedeli prostredníctvom listu advokáta a libretistu Jozefa Krüchtenu. Grófka Mária Anna tak akceptovala iného autora a objednala taký divadelný alebo operný kus, v ktorom by si mohli zahrať sami príslušníci vysokej spoločnosti. V budúce divadielka, situovanom v zeleni, sa pravidelne

zdvíhala opona vyzdobená erbom, aby publikum mohlo svojim umelcom tleskať. V roku 1937, keď budovu búrali, netlieskal veru nikto...

Ludwig van Beethoven (1800?, 1801?, 1807?)

Nielen ústna tradícia, ale aj zachovaná pamäť potomkov rodu Brunsvik potvrdzujú, že pobyt Beethovena v Dolnej Krupej, kde sa pravidelne schádzali všetky netere a synovci, nie je iba fámou. Z roku 1971 sa zachovala písomná informácia právnučky grófa Jozefa, Márie Pallavicino o tom, že Beethoven koncertoval vo freskovej sále kaštieľa a Sonátu mesačného svitu skomponoval člnkujúc sa na jazere. Faktom je, že sonátu napísal roku 1801 a dedikoval ju grófovej neteri Júlii Guiccardi. S jej sesternicami Teréziou a Jozefinou sa poznal už od roku 1799.

6. RUŽOVÁ ZÁHRADA (koniec 19. storočia – 30. roky 20. storočia)

Rozárium vybudovala a preslávila právnučka Jozefa Brunsvika Mária Henrieta Choteková, ktorá svoj život zasvätila ružiam. Po smrti otca Rudolfa I. (1903) sa osamostatnila, nechala si postaviť dom v rustikálnom štýle a stala sa z nej naslovovzatá odborníčka. Jej rozárium patrilo medzi prvé v strednej Európe a v období pred 1. svetovou vojnou zaznamenalo najväčší rozkvet. Výpestky získavala od reno-

movaných ružiarov zo zahraničia, zbierku obohatila aj pozostalosťou po Rudolfovi Geschwindovi. V rozáriu pestovala 6000 druhov ruží. Ako známa filantropka sa počas vojny rozhodla pre prácu dobrovoľnej zdravotnej sestry. Ruže na ňu počkali a „Ružová grófka“ po roku 1920 postupne obnovila ich niekdajšiu krásu.

Šípková Ruženka (1872)

Torzo sochy si zaslúži obnovu. Už aj preto, že súvisí s aktivitami Márie Henriety. Autorom je nemecký sochár Robert Cauer. Podobná sochárka z jeho dielne sa nachádza v Múzeu zámockého parku v nemeckom Bad Kreuznach. Podľa nej by sa teda dala pri navrátení pôvodná kráska tej našej, ktorá zatiaľ skromne čaká...

7. UMEĽÝ KOPEC (1813 – 1819)

Počas tvorby prírodno-krajinárskeho parku sa muselo vykonať veľa výkopových prác a premiestniť množstvo zeminy. Všetko ručne. Napriek tomu ľudia dokázali zrealizovať ideu grófa Jozefa a nad parkom vo vinohrade navršili do výšky 15 m s obvodom 170 m kopec, aby mohol mať pekný výhľad na svoj veľkolepý park, vtedy s rozlohou viac než 100 ha. Dnes má náš kopec výšku 238 m n.m.

Poklady dávne i súčasné

Vieš, čo všetko sa skrýva i objavuje v Dolnej Krupej? Obec pod úpäťm Malých Karpát, neďaleko Trnavy, má v sebe čaro histórie, ale aj všedného dňa...

Vieš, že...

prvá známa zmienka o obci s názvom CRUMBA pochádza z roku 1113 z čias panovania uhorského kráľa Kolomana a nachádza sa v Zoborskej listine, ktorá sa týkala vymedzenia majetkov benediktínskeho opátstva sv. Hypolita na Zobore pri Nitre?

Vieš, že...

gróf Anton Brunsvik I. (1709 – 1793) študoval právo na Trnavskej univerzite, ktorú založil kardinál Peter Pázmán v roku 1635?

Vieš, že...

v Dolnej Krupej pôsobil ako farár, od roku 1831 až do svojej smrti, Anton Knapp (1786 – 1848), literát, prekladateľ, zostavovateľ duchovných spevov?

Vieš, že...

z Dolnej Krupej pochádzajú vynálezci amerického národného hudobného nástroja (rezofonickej gitary) bratia Dopjerovci, ktorí sa s rodičmi v roku 1908 vysťahovali do USA?

Vieš, že...

v Dolnej Krupej je zriadené Obecné múzeum?

Vieš, že...

v 80. rokoch 20. storočia kaštieľ v Dolnej Krupej slúžil ako Domov slovenských skladateľov a navštevovali ho najvýznamnejší slovenskí i zahraniční hudobní umelci?

Vieš, že...

v Dolnej Krupej už štyri roky úspešne pôsobí Ľudovo-umelecká škola Johany Slobodovej, ktorú dnes navštevuje 60 detí?

Vieš, že...

v Dolnej Krupej sa od roku 2008 koná pravidelné podujatie Slávnosť ruží?

Vieš, že...

v Dolnej Krupej existuje Medolandia?

Vieš, ...

čo je LESTIVAL?

Epilóg

**Aký poklad si odtiaľto odnesieš?
Budú to myšlienky, obrazy, spomienky, poznatky alebo prekvapenie?
Či záračná komnata, dom pokladov alebo zbierka rôznorodých
predmetov, okolo ktorých si prechádzal?**

My – predmety, sa s tebou nechceme zblížovať, sme len svedkami tvojho života, zodpovedné za príbeh. Tebe a tvojim blízkym by sme radi niečo odovzdali.

Pri hľadaní šťastia prekonávate oceány tak, ako dnes z Afriky do Európy, či v minulosti z Európy do Ázie, Južnej Ameriky, Severnej Ameriky a Afriky. Ale väčšinou ste si žiadne šťastie nepriniesli. Dnes relatívne šťastní, budujete chrámy a domy plné pokladov. Zaplňate ich predmetmi, o ktorých si myslíte, že ich potrebujete. Všetci to ale takto robiť nemôžu, nemajú na to.

Vy, ktorí sa tu nachádzate, často zabúdate na pocit šťastia spojený s kreativitou.

Život nie je večný a vy hromadíte predmety a pripútavate sa k nim. Predmety, ktoré sú výsledkom vašej kreativity, nutnosti, radosti, lásky,

pominuteľnosti a túžby. Tak, ako v minulosti, aj v súčasnosti upadli niektoré z nich do zabudnutia. Dnes, v ére konzumu a relatívneho blahobytu už vlastnité priveľa na to, aby ste si na všetky spomenuli. V tom spočíva nekonečné množstvo možností pre mnohých z vás. Možností, ktoré sú zároveň požehnaním aj zmätkom. Sú pre vás vaše veci oporou?

Historické zbierky nám odhaľujú predmety. O nás, predmetoch, si najskôr myslíte, že sme stratili svoj význam, lebo ste nás nahradili novými. Ale my rovnako, ako nové predmety dnes, hovoríme o každodennom živote, snoch a trápeniach, túžbach a duševnom rozpolžení minulosti.

Pri hľadaní šťastia vám dejiny ukazujú svetlé i temné stránky existencie. Aj malé predmety dokážu porozprávať veľké príbehy. A tieto predmety vytvorili vaše ruky pri hľadaní šťastia.

Všetci hľadajú šťastie. Dá sa nájsť na konci dúhy?

Dúha sa nikdy nedotkne zeme, no ako symbol vám pomôže nájsť samých seba.

Poklad takýchto možností nosíš sám v sebe. Platí to tak pre všetkých?

Matthias Beitz
Národopisné múzeum vo Viedni

Tiráž putovnej výstavy

Námet	Claudia Peschel-Wacha	
Vedúci projektu	Slovenské národné múzeum SNM – Historické múzeum SNM – Hudobné múzeum Obec Marchegg Národopisné múzeum vo Viedni	Branislav Panis Peter Barta Edita Bugalová Gernot Haupt Claudia Peschel-Wacha
Koncepcia výstavy	Národopisné múzeum vo Viedni section.a purpurkultur	Matthias Beitz Christine Haupt-Stummer, Viktoria Pontoni Beatrice Jaschke
Kurátorky a kurátor partnerských múzeí	SNM – Historické múzeum SNM – Hudobné múzeum Národopisné múzeum vo Viedni	Jasna Gaburová, Magdaléna Mrázová Peter Jantošičiak Kathrin Pallestang, Claudia Peschel-Wacha, Nora Witzmann
Asistent kurátorov Absolventská prax Jazyková úprava (magazín)	Fabio Gianesi Katarína Bašteková, Martha Wittmann Zuzana Vášáryová	
Dizajn výstavy	Lisi Breuss, Sanja Leitgeb (snugdesign)	
Grafika	Výstava a magazín Orientačný systém a múzejná pedagogika	Sanja Breitenacker und Christoph Nemetz (BüroZwo) Irene Persché
Produkcia	Fabio Gianesi, Milica Okáliová	
Komunikácia	Jasna Gaburová, Katharina Richter-Kovarik	
Tlmočenie	Taida Ondrovičová	
Múzejná pedagogika	Fabio Gianesi, Christine Haupt-Stummer, Beatrice Jaschke, Alena Krátka, Katharina Richter-Kovarik, Viktoria Pontoni	
Fotografie	Matthias Klos, Christa Knott, Richard Kučera Guzmán	
Reštaurátorské práce	Bettina Dräxler, Zuzana Falková, Ján Gazdík, Petra Gröger, Lubomir Hasta, Brigita Hradská, Stefan Kainz, Edmund Kele,	

Ďakujeme

Nina Ahokas, Familie Alissa, Christian Ankowitsch, Jitka Balcarová, Sabrina Belala, Eliška Červenková, Júlia Damaracká, Silvia Dydňanská, Renate Eberhardt-Redl, Dietlinde Fasslabend, Barbora Gergelová, Petronella Gradauer, Gerland Gatz, Juraj Gregor, Gabriela Gregorová, Franz Hubek, Jana Huttanová, Zuzana Hýbelová, Martin Klinger, Tereza Koci, Pavol Komara, Timea Körösiová, Marta Ásia Lalíková, Andrea Litvákova, Gertrude Mayer, Birgit Meisel, Stefan Michael Newerkla, Lena Nothdurfter, Tereza Ondráčková, Blanka Petráková, Slavomír Pjatek, Otto Plail, Michal Richter, Roman Richter, Christine Rosenberg, Gattfried Scheuter, Gerlinde Schneider, Franz Schulz, Claudia Spring, Isabella Swaton, David Swoboda, Barbara Varga, Karin Uváčková, Eduard Winter, Vlastenecký a kultúrny spolok Marchegg, žiaci Základnej školy v Marcheggu, žiaci a študenti z kampusu Montessori, zamestnanci komunálnych služieb obce Marchegg, Peter Kudlác, Stanislav Petrás, Jozef Sloboda, Obec Dolná Krupá

	Gabriele Klein, Patricia Klöcklerová, Elisabeth Krebs, Monika Maislinger, Max Reisinger, Milan Sedlár, Ružena Skuciová	
Koordinácia výpožičiek	Slovenské národné múzeum Národopisné múzeum vo Viedni	Marta Černoková, Miroslav Holienčin, Zlatica Kendrová Elisabeth Egger
Infraštruktúra	Fritz Bau GmbH Malter Herbster Dr. Meszaros ZT-GmbH Schicker GmbH Obec Marchegg Tischlerei Roman Schuster GmbH	Marcus Meszaros-Bartak, Stephanie Käferle Felix Reinicke
Realizácia výstavy	Konštrukcie	Martina Berger – Nägel mit Köpfen – Ausstellungs- und Kunstproduktion 7reasons Medien GmbH Franz Attwenger GmbH
Médiá Stolárske práce		
Montáž výstavy, výroba textových tabulí a tlač bannerov		vienna arthandling gmbh
Propagácia, webová stránka	Obec Marchegg Národopisné múzeum vo Viedni	Elisabeth Flick Julia Schulte-Werning, Gesine Stern
Sociálne médiá		Rosemarie Pilz
Účtovníctvo	Slovenské národné múzeum Obec Marchegg Národopisné múzeum vo Viedni	Maroš Klein, Anna Sláviková Elisabeth Flick Ingeborg Milleschitz
© pre putovnú výstavu: Slovenské národné múzeum a Národopisné múzeum vo Viedni		
VÝSTAVNÝ PROJEKT V DOLNEJ KRUPEJ		
Realizačné práce Grafické práce Múzejná pedagogika Produkcia		pingpong, s.r.o.; VEVERKA, s.r.o. Ivan Jakubovský Monika Kojdová, Alena Krátka Edita Bugalová, Dana Slobadová, Michal Žák

PRIPRAVIŤ SA, POKLAD, ŠTART!

Putovanie za hodnotami

